

अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ नुसार महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई यांचे आस्थापनेशील वर्ग-३ ते वर्ग-४ पदांना शारीरिक दृष्ट्या अपंगासाठी आरक्षण लागू करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन.

गृह विभाग,

शासन निर्णय क्रमांक :- पीडीई-०६०३/प्र.क्र.२०२/भाग-१/बंदरे-२,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२. दिनांक : ३६ फेब्रुवारी, २००९.

- थाचा :- १) अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ (क्र. १/१९९६).
२) शासन परिपत्रक, सा.प्र.वि.क्र. एसआरझी ३०९८/प्र.क्र.१२/१७/१६-अ,
दिनांक २ मे, १९९८.
३) शासन परिपत्रक सा.प्र.वि.क्र.अपंग ३००३/६१/प्र.क्र.३६/२००२/१६-अ,
दि. १० मे, २००२.
४) सामाजिक न्याय, सांस्कृतिक कार्य, क्रीडा व विशेष सहाय्य विभाग क्र. अपंग-२००२/
प्र.क्र. ३३६/सुधार-३, दिनांक ९ ऑक्टोबर २००३.
५) शासन परिपत्रक सामान्य प्रशासन विभाग क्र. अपंग-३००३/प्र.क्र.१२०/२००३/१६-अ,
दिनांक ६ मे, २००४.
६) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.पीडीई-०६०३/प्र.क्र.२०२/बंदरे-२, दि.३१ ऑगस्ट, २००४.
७) शासन निर्णय गृह विभाग क्र.इटीपी -००३/प्र.क्र.१४१/बंदरे-२, दि.३१ ऑक्टोबर, २००६.
८) शासन पत्र, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. न्यायाप्र-२००६/प्र. क्र. १ /
सुधार-३, दि. ३३ फेब्रुवारी, २००९.

प्रस्तावना :- अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९५ (१९९६ चा क्रमांक १) हा अधिनियम दिनांक ७ फेब्रुवारी १९९६ पासून राज्य शासनास लागू झाला आहे. या अधिनियमाच्या अनुषंगाने शासनाने उपरोक्त अ.क्र.३ अन्वये शासकीय सेवेतील सरल्सेवा भरतीने भरण्यात येणाऱ्या पदांसाठी अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग या व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठी प्रत्येकी ३% आरक्षण टेवज्याच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. त्यानुसार, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड, मुंबई यांच्या आस्थापनेशील वर्ग-३ ते वर्ग-४ च्या पदांना अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठी प्रत्येकी १% प्रमाणे अपंग आरक्षण विहित करण्याचा संदर्भाधिन क्र.६ येथील दि.३१ ऑगस्ट, २००४ अन्वये शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला होता. दरम्यान, महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डतील ४६० पदांच्या सुधारित आवृत्तीबंधास संदर्भाधिन क्र.७ येथील दि. १९ ऑक्टोबर, २००६ च्या शासन निर्णयानुसार मान्यता देण्यात आली आहे. त्यानुसार पद संघर्ष व पदसंख्या यामध्ये बदल झाल्यागुले अंध, कर्णबधीर व अस्थीव्यंग या व्याधींनी ग्रस्त व्यक्तींसाठीच्या आरक्षणाबाबत सुधारित शासन निर्णय निर्गमित करणे आवश्यक होते.

मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागातील पुनर्रचित तज्ज समितीने दि.१ फेब्रुवारी, २००९ रोजी झालेल्या बैठकीत महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डमधील अपंगांच्या आरक्षित पदांचे पुनर्विलोकन करून उपरोक्त संदर्भ क्र. (८) येथील पत्रान्वये सुधारणा सुचाविल्या आहेत. या सुधारणा विचारात घेऊन या विभागाच्या उपरोक्त दि.३१ ऑगस्ट, २००४ चा शासन निर्णय अधिक्रमित करण्यात येत असून याच्याबद्द शासन खालीलप्रमाणे निर्णय घेत आहे.

शासन निर्णय :- अपंग व्यक्ती (समान संधी, संपूर्ण सहभाग व हक्कांचे संरक्षण) अधिनियम १९९६ (१९९६ चा क्रमांक ३) च्या कलम ३२ व ३३ मधील तरतुदी तसेच पदांची कर्तव्ये व जबाबदाच्या, कौशल्य व क्षमता लक्षात घेऊन आणि अपंग आरक्षणाचे संनियंत्रण करण्यासाठी शासनाने गठीत केलेल्या तज्ज समितीने या संदर्भात केलेल्या सूचना विचारात घेऊन महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्डातील व्यक्तीकरीता सोबत जोडलेल्या परिशिष्टात दर्शविल्याप्रमाणे आरक्षण लागू करण्याबाबत शासन आदेश देत आहे. त्याच्यप्रमाणे, ज्या पदांवर अपंग गटातील विशिष्ट व्यव्याहारील व्यक्तींची नियुक्ती करता येणार नाही, त्या प्रवर्गाच्या आरक्षण तुलन संबंधीत पदाला सूट देण्यात आलेली असून त्याचा उल्लेख परिशिष्टात करण्यात आलेला आहे. वर्ग १, २, ३ व ४ मधील पदांवर अपंग व्यक्तींची नियुक्ती करण्यापूर्वी खालील नमूद केलेल्या अटी ते पूर्ण करतात, याची खात्रजमा करण्यात यावी.

- १ अ) उमेदवार संबंधीत सेवाप्रदेश नियमांच्या तरतुदीनुसार अहंता धारक असाधा.
- ब) संबंधीत पदांची कर्तव्ये व जबाबदाच्या आणि परिशिष्टामधील निकष लक्षात घेऊन जिल्हा शाल्य चिकित्सक यांनी नियुक्तीसाठी उमेदवारास सकाम ठगविणे आवश्यक आहे.
- क) आरक्षणासाठी अपंग उमेदवारासे अपंगत्व किमान ४० टक्के असणे आवश्यक आहे.
- २ अपंग व्यक्ती अधिनियम १९९६ च्या कलम ३३ नुसार अपंगासाठी एकूण पदसंख्येच्या ३% पदे आवश्यक आहे. त्यापैकी अंध, अस्थिवृद्धी व कर्णवधीर या प्रत्येक प्रकारच्या अपंगासाठी प्रत्येकी १% यद गळवीक ठेवणे आवश्यक आहे.
- ३ अपंग व्यक्ती अधिनियमातील कलम ३६ नुसार कोणत्याही एका असून प्रकारातील उमेदवार उपलब्ध नसल्यास त्या अपंग प्रकारातील ते पद त्या वर्षी रिक्त ठेवण्यात यावे. पुढील वर्षीही त्या पदासाठी त्याच अपंग प्रकारातील उमेदवार उपलब्ध न झाल्यास त्या पदावर इतर अपंग प्रकारातील उनेदवाराची नियुक्ती शासनाच्या मान्यतेने करण्यात यावी.
- ४ शासकीय कार्यालयातील समान प्रदांच्या संदर्भातील अपंग आरक्षणाबाबत सामान्य प्रशासन विभागाचे आदेश लागू होतील.
- ५ सध्या प्रस्तावित करण्यात आलेल्या पदांमध्ये नवीन आकृतीवंद मान्य झाल्यानंतर पदे व पदनामे बदलल्यास सुधारीत आदेश काढण्यात येतील.
- ६ सदर शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागातील पुनर्रचित तज्ज समितीने दिलेल्या सहमतीने निर्गमित करण्यात येत आहे

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(राज्यपाल)
(स.ज.टिडके)

कायर्यासाने अधिकारी, मुहू विभाग, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई,

मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा. उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा. मंत्री (बंदरे) याचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री (बंदरे) यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय, मुंबई,
मा.राज्यमंत्री, सामान्य प्रशासन विभाग यांचे खाजगी सचिव,मंत्रालय, मुंबई,
सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई,
प्रबंधक, लोकआयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे स्वीय सहायक, मुंबई,
सचिव (बंदरे), यांचे स्वीय सहायक, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
सामान्य प्रशासन विभाग (कार्यासन १६ अ), मंत्रालय, मुंबई.
सचिव,सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांचे स्वीय सहायक, (सुधार-३),
मंत्रालय, मुंबई.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र मेरीटाईम ओर्डर, मुंबई. (१० जादा प्रतीसह)
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
सह सचिव/ उप सचिव / अधर सचिव / कक्षा अधिकारी, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
निवड नरती.

शासन निर्णय, गृह विभाग क्र. पीडीई - ०६०३ /प्र. क्र. २०२ / भाग-१ /बंदरे-२,
दि. १६ फेब्रुवारी, २००९ सोबतचे परिशिष्ट-अ

अ. क्र.	पदनाम	दरग	पद संख्या	अधि	कर्णबधीर	अस्थव्यंग	शेरा
१	२	३	४	५	६	७	८
१	मुख्य कार्यकारी अधिकारी	१	१	पात्र PS	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदभरती थेट नियुक्तीने करता येत नाही
२	मुख्य बंदर अधिकारी	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	पदोन्नती / सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
३	जलआलेखक	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
४	सांगरी अभियंता व चीफ सर्वेअर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
५	सर्वेअर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
६	वितीय नियंत्रक- नि - मुख्य लेखाधिकारी	१	१	पात्र PS	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
७	बंदर अधिकारी	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
८	कार्यकारी अभियंता	१	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
९	वरिष्ठ प्रशासकीय अधिकारी	१	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नतीवरील पद
१०	उपअभियंता	१	२	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
११	इलेक्ट्रॉनिक कम - इलेक्ट्रीकल ऑफीसर	१	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
१२	उपजल आलेखन सर्वेक्षक	१	२	अपात्र	अपात्र	अपात्र	पदोन्नती/सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
१३	प्रशासकीय अधिकारी	२	५	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरल्सेवा
१४	लेखाधिकारी	२	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
१५	शाखा अभियंता	२	१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)
१६	कारटोग्राफर	२	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरल्सेवा (तांत्रिक पद)

१७	सहाय्यक जल आलेखन सर्वोक्षक	२	४	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पद
१८	सहाय्यक सचिव / विधी अधिकारी	२	१	पात्र	पात्र	पात्र	सरलसेवेचे पद
१९	उच्चश्रेणी लघुलेखक	३	२	पात्र LV/B	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरलसेवेचे पद
२०	निम्नश्रेणी लघुलेखक	३	२	पात्र LV/B	पात्र PD	पात्र OL/BL	सरलसेवेचे पद
२१	उप लेखापाल	३	८	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	प्रतिनियुक्तीवरील पद
२२	बंदर अधिकारी	३	१०	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नतीवरील पद
२३	बंदर निरीक्षक	३	६०	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरलसेवेचे पद
२४	सहाय्यक बंदर निरीक्षक	३	५६	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नती/सरलसेवेचे पद
२५	याहन चालक	३	१२	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पद
२६	आरेखक	३	१	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरलसेया (तांत्रिक पद)
२७	सहाय्यक आरेखक	३	३	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	सरलसेया (तांत्रिक पद)
२८	परिष्ठ क्षेत्रिय सहाय्यक	३	६	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
२९	सर्वे सहाय्यक	३	१२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३०	इलेक्ट्रोनिक अमिस्टंट	३	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३१	लाईट मैकेनिक	३	१	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३२	इंजिन चालक	३	१३	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३३	मास्टर/सार्सा	३	१३	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३४	यारी चालक	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३५	ड्रेजर इंजिनिअर	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३६	ड्रेजर मास्टर	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३७	तांडेल	३	१०	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद

३८	वंगणगार/ तेलधाला	३	३२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
३९	जलयान निरीक्षक	३	२	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL	तांत्रिक पद
४०	कनिष्ठ अभियंता	३	६	अपात्र	पात्र PD	पात्र OL/OA	तांत्रिक पद
४१	यांत्रिकी आधेक्षक	३	२	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	तांत्रिक पद
४२	खलाशी	४	६१	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पद
४३	नाईक	४	९	पात्र LV	पात्र PD	पात्र OL/OA	पदोन्नतीवरील पद
४४	शिपार्ड/ चौकीदार	४	१००	पात्र LV	पात्र PD/D	पात्र OL/OA	सरब्जसेवेचे पद
४५	नौतल कामगार	४	११	अपात्र	अपात्र	अपात्र	तांत्रिक पठ
	एकूण पदसंख्या		४६०				

टिप : उपरोक्त परिशिष्टात घारपण्यात आलेल्या सांकेतिक नोंदीचे पूर्ण स्वरूप पुढीलप्रमाणे आहे :

- अ) PS- अंशतः अंध,
- ब) PD-अंशतः कर्णवधीर,
- क) OL- अंशतः अस्थिबंग (एक पांच),
OA-अंशतः अस्थिबंग (एक हात),
- LV- अल्पदृष्टी,
- B - पुर्णतः अंध.
- D- कर्णवधीर,
- BL- दोन पायास अस्थिबंग असलेला,